7/6302

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI
MÜSTEŞARLIĞI
Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü

SAYI : B.02.1.DPT.0.10.01-180 -507- 509 /2994 23 Haziran 2005
KONU : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 06.06.2005 tarih ve KAN.KAR.MD.B.02.0.KKG.0.12/106-447-7/2594 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde gönderilen Diyarbakır Milletvekili Mesut DEĞER'in Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği soru önergesi incelenmiştir.

Soru önergesinde yer alan hususlarla ilgili olarak hazırlanan "Açıklama Notu" ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç. Dr. Abdüllatif ŞENER
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Ek: Açıklama Notu (2 Sayfa)

Dağıtım:
1-Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı
2-Başbakanlık

Adres : Necatibey Caddesi No. 108 06100 / ANKARA
Tel : 0 (312) 294 67 10 - 294 67 30

7/6302

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ MESUT DEĞER'İN SORU ÖNERGESİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMA NOTU

1. **Yıllardır Terör ve çeşitli nedenlerden dolayı büyük göç alan Diyarbakır ilinin yarım kalmış tesislerinin tamamlanması için herhangi bir çalışma, ödenek ve planlama yapılıp, yapılmadığı?**

Yarım kalmış yatırımlara sağlanan bütçe kaynaklı krediler içinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki illere sağlanan krediler, 2000-2002 döneminde ülke genelinde bu amaçla sağlanan kredilerin % 60'ını geçmiştir. Bu uygulama 2002 yılı içerisinde yürürlükten kaldırılmıştır.

2. **Bölgenin sanayileşmesinin, önünün açılması ve gelişmesi için KOBİ'lere ekonomik bir destek kapsamında kredilerin verilip, verilmeyeceği?**

2000-2002 döneminde Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerine yapılan KOBİ yatırımlarına sağlanan bütçe kaynaklı krediler 2000 yılında ülke toplamının % 15,3'ü iken 2002 yılında % 18,1'ine yükselmiş, 2003 yılında ise % 18,1 seviyesini korumuş ve 2004 yılında ise % 23,8'e tekrar yükselmiştir.

3. **Kaynak kullanım destekleme primlerinin ilimiz ve bölgemize devam edip etmeyeceği?**

1991 yılında çıkarılan Bakanlar Kurulu kararıyla ülkenin tamamında ***"kaynak kullanımı destekleme primleri"*** uygulaması kaldırılmıştır. Bir anlamda hibe uygulamasından vazgeçilerek fon kaynaklı kredi uygulamasına geçilmiştir. 2002 Yılı itibarıyla ***"Bütçe Kaynaklı Kredi"*** uygulaması olarak işlemektedir.

4. **Teşvik yasasıyla Diyarbakır ve bölgenin kalkınmasındaki hedefleriniz nedir?**

Teşvik yasasının amacı; az gelişmiş illerde vergi ve sigorta primi teşvikleri uygulamak, enerji desteği sağlamak ve yatırımlara bedelsiz arsa ve arazi temin etmek suretiyle bu illerde yatırımları ve istihdam imkanlarını artırmak olacaktır. Diyarbakır ilinde bu hedefe yaklaşıldığı görülmektedir. Ocak-Nisan 2005 döneminde; Diyarbakır ilinin 14 adet teşvik belgesi ile toplam yatırım tutarı 48,3 Milyon YTL. öngörülmüş olup, bu yatırım tutarının gerçekleşmesi halinde 540 kişi istihdam edilebilecektir.

5. **Bölgeler arası ekonomik dengesizliği nasıl önlemeyi düşünüyorsunuz?**

Ülkemiz ekonomisi, yapısal dönüşüm ve uluslararası piyasalara entegre olma bakımından büyük ilerlemeler kaydetmiş olmasına rağmen, tüm dünya ülkelerinde önemli bir sorun olarak varlığını sürdüren *"bölgeler arası gelişmişlik farklılıkları"* bugün de ülkemiz için önemli bir sorun olarak varlığını devam ettirmektedir. Planlı kalkınma döneminin başlangıcından günümüze kadar, bölgesel gelişmenin sağlanması ve bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının azaltılması yönünde kalkınma planlarında tedbirler alınmış ve bazı politikalar benimsenmiştir.

Bölgesel farklılıkları azaltmak amacıyla ekonomik kalkınmaya yönelik uyguladığımız 3 temel araç söz konusudur;

- Kamu yatırımları,
- Özel sektör teşvikleri,
- Bölgesel gelişme ve kırsal kalkınma projeleri.

Bölgesel gelişme politikalarında uygulanan araçlardan en önemlisi yatırım teşvik tedbirleridir. Devlet bölgeler ve/veya iller arasındaki gelişmişlik farkını gidermek amacıyla illere farklı yatırım teşvikleri sağlamaktadır. Yine, Devlet belirli sektörlerin ülke içinde gelişmesini sağlamak amacıyla, gelişmesini istediği sektörlere farklı teşvik tedbirlerini uygulamaktadır. Ayrıca, kamu yatırım tahsisleri içinde Güneydoğu Anadolu Bölgesinin payı 2000 yılında yüzde 1,4 iken 2002 yılında % 6,1, 2003 yılında % 8,3'e, 2004 yılında % 7,6 ve 2005 yılında yüzde 8,9 olmuştur. Görüldüğü gibi özellikle GAP projesine verilen önemin bir gereği olarak, bu bölgenin yatırımlardan aldığı pay son yıllarda önemli artışlar göstermiştir.

Ayrıca, bölgelerin ekonomik ve sosyal kalkınmasının hızlandırılması ve böylece bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması amacıyla 26 Düzey-2 bölgesinde kalkınma ajanslarının kurulması hedeflenmiştir. Bunun için DPT Müsteşarlığı tarafından hazırlanan kanun tasarısı Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek TBMM Genel Kuruluna ulaşmış bulunmaktadır. Kalkınma ajansları, temelde bölgenin potansiyelini harekete geçirici proje ve faaliyetleri desteklemek suretiyle gelişmeyi hızlandıracak ve yaygın hale getirecektir. Bunun yanında, Ajanslar AB mali yardımları ve ulusal bütçemizden sağlanan hibelerle uygulamaya konulan bölgesel kalkınma programlarının yönetimi işlevini de yerine getirecektir.

6. Bölgenin ekonomik kalkınmasındaki hedefleriniz nelerdir?

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri çerçevesinde AB tarafından 2004-2006 döneminde sağlanacak olan Ekonomik ve Sosyal Uyuma yönelik katılım öncesi mali yardımların kullanımına temel teşkil etmek üzere hazırlanan Ön Ulusal Kalkınma Planı kapsamında, sosyo-ekonomik gelişmişlik göstergeleri itibarıyla öncelikli olarak tespit edilen 12 Düzey-2 Bölgesinin 7'si (4'ü Doğu Anadolu Bölgesinde, 3'ü ise Güneydoğu Anadolu Bölgesinde) Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunmaktadır. Bu nedenle Güneydoğu Anadolu Bölgesi bölgesel politikalar alanında öncelikli bölgelerimiz arasında yer almaktadır.

2006-2008 dönemini kapsayacak şekilde hazırlanan Orta Vadeli Programda "bölgesel gelişme ve bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılması" temel hedeflerden biri olarak konulmuştur. Bu hedef çerçevesinde;

- Bölgesel gelişmenin hızlandırılması için ***yereldeki potansiyeli harekete geçirici politikalara*** ağırlık verilmesi,
- ***Bölgeler arası göç eğilimlerinin*** bölge içinde tutulması, nüfusun mekanda dengeli dağılımının sağlanması ve ***kentleşmenin sağlıklı bir yapıya*** kavuşturulması,
- ***Kırsal kesimde refahı artırarak*** kır ve kent arasındaki sosyo-ekonomik gelişmişlik farklılıklarının azaltılması temel amaçlarımız arasındadır.